نگارنده: سیدقنبر یوسفیانی

محسن رضایی؛ از فرماندهی در روزهای جنگ تا سال‌های سیاست و مدیریت ملی

مردی که مسیرش از میدان جنگ آغاز شد

برخی شخصیت‌ها را نمی‌توان تنها با یک عنوان یا یک دوره از زندگی‌شان شناخت. زندگی سیاسی و مدیریتی محسن رضایی نیز از همین جنس است؛ شخصیتی که نام او بیش از هر چیز با سال‌های دفاع مقدس و فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گره خورده، اما فعالیتش پس از پایان جنگ نیز در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و مدیریتی ادامه یافته است.برای شناخت چنین چهره‌ای، باید به نقطه‌ای بازگشت که ایران در یکی از دشوارترین مقاطع تاریخ معاصر خود قرار داشت؛ روزهایی که جنگ تحمیلی عراق علیه ایران آغاز شد و کشور با مجموعه‌ای از تهدیدهای نظامی، امنیتی و سیاسی مواجه بود.

در چنین شرایطی، نسل جوانی از فرماندهان وارد میدان شدند که بسیاری از آنان تجربه‌ای مشابه ارتش‌های کلاسیک و ساختارهای نظامی تثبیت‌شده نداشتند، اما در جریان جنگ به تدریج تجربه و سازماندهی لازم برای اداره یکی از طولانی‌ترین جنگ‌های قرن بیستم را به دست آوردند.محسن رضایی یکی از مهم‌ترین چهره‌های این نسل بود.فرماندهی در سال‌های دفاع مقدس‌رضایی در سال‌های جنگ ایران و عراق، فرمانده سپاه پاسداران بود و در طراحی و هدایت عملیات‌های مهم جنگ نقش داشت.عملیات‌هایی مانند فتح‌المبین، بیت‌المقدس، رمضان، والفجر و کربلای ۵ بخشی از مهم‌ترین رخدادهای نظامی دوران دفاع مقدس هستند که نام فرماندهان ارشد سپاه و ارتش با آنها پیوند خورده است.در آن دوران، یکی از چالش‌های اساسی جمهوری اسلامی، ایجاد هماهنگی میان نیروهای مختلف نظامی و استفاده از ظرفیت نیروهای داوطلب و مردمی بود. تجربه جنگ به تدریج به شکل‌گیری ساختارهای منسجم‌تر عملیاتی و فرماندهی در سپاه کمک کرد.محسن رضایی در این فرآیند، یکی از چهره‌های اصلی فرماندهی سپاه محسوب می‌شد.البته روایت دفاع مقدس تنها روایت یک فرمانده نیست. پیروزی‌ها، ناکامی‌ها، تصمیم‌های دشوار و هزینه‌های انسانی جنگ، حاصل عملکرد مجموعه‌ای گسترده از فرماندهان، نیروهای نظامی، بسیجیان و مردم بود.از همین رو، بررسی نقش رضایی نیز باید در بستر کلی جنگ و نه جدا از آن انجام شود.جنگ؛ مدرسه‌ای برای یک نسلجنگ برای بسیاری از فرماندهان ایرانی، نخستین تجربه جدی مدیریت در مقیاس ملی بود.فرماندهی در شرایطی که منابع محدود، تهدیدها گسترده و تصمیم‌ها گاه سرنوشت‌ساز بودند، تجربه‌ای ایجاد کرد که بعدها در زندگی مدیریتی بسیاری از فرماندهان تأثیر گذاشت.محسن رضایی نیز پس از پایان جنگ، مسیر خود را در ساختارهای مدیریتی جمهوری اسلامی ادامه داد.این تغییر مسیر، از فرماندهی نظامی به عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و راهبردی، نشان می‌دهد که زندگی حرفه‌ای او محدود به دوران جنگ نماند. پس از جنگ؛ ورود به عرصه‌های تازه‌پایان جنگ، پایان مسئولیت‌های رضایی نبود.او پس از دوران فرماندهی سپاه، در ساختارهای مختلف حکومتی و مدیریتی حضور یافت و در عرصه سیاست نیز فعالیت کرد.حضور در مجمع تشخیص مصلحت نظام، فعالیت‌های اقتصادی و دانشگاهی و چند دوره حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری، بخش دیگری از مسیر حرفه‌ای او را شکل داده است.این دوره از زندگی رضایی را می‌توان مرحله گذار از مدیریت نظامی به مدیریت سیاسی و راهبردی دانست؛ گذاری که برای بسیاری از فرماندهان جنگ، آزمونی متفاوت بود.در میدان جنگ، تصمیم‌ها اغلب با ضرورت و فوریت همراه‌اند؛ اما در سیاست و مدیریت عمومی، تصمیم‌ها باید با اقتصاد، جامعه، افکار عمومی، قانون و پیچیدگی‌های روابط بین‌الملل نیز هماهنگ شوند.همین تفاوت، ارزیابی عملکرد هر مدیر را به موضوعی چندلایه تبدیل می‌کند.چهره‌ای که موافقان و منتقدان خود را دارد.محسن رضایی مانند بسیاری از شخصیت‌های سیاسی باسابقه، در طول فعالیت چند دهه‌ای خود با دیدگاه‌های موافق و منتقد روبه‌رو بوده است. حامیان او، سابقه فرماندهی در جنگ، تجربه مدیریتی و حضور طولانی در ساختارهای تصمیم‌گیری جمهوری اسلامی را از نقاط مهم کارنامه‌اش می‌دانند.منتقدان نیز درباره برخی تصمیم‌ها و مواضع سیاسی و اقتصادی او دیدگاه‌های متفاوتی مطرح کرده‌اند.این اختلاف‌نظرها بخشی از واقعیت زندگی سیاسی یک شخصیت چنددهه‌ای است و اتفاقاً برای شناخت دقیق‌تر او باید میان سابقه مستند، ارزیابی هواداران و نقد مخالفان تفاوت گذاشت. تاریخ سیاسی زمانی دقیق روایت می‌شود که شخصیت‌ها نه به اسطوره‌های بی‌خطا تبدیل شوند و نه صرفاً با روایت مخالفانشان تعریف شوند.از فرماندهی جنگ تا سیاست خارجی و امنیت ملیتجربه جنگ، امنیت ملی و سیاست خارجی در کارنامه رضایی ارتباطی جدی با یکدیگر دارند.فرماندهی در جنگ هشت‌ساله، به معنای مواجهه مستقیم با مسائل امنیتی، نظامی و ژئوپلیتیکی بود. حضور بعدی او در نهادهای تصمیم‌ساز نیز این تجربه را به عرصه‌های دیگری منتقل کرد.در جمهوری اسلامی، شورای عالی امنیت ملی یکی از مهم‌ترین نهادهای تصمیم‌گیری در حوزه امنیت ملی و سیاست خارجی است و دبیر این شورا نقشی مهم در هماهنگی و پیگیری تصمیم‌های آن دارد.از این منظر، هر مسئولیتی در این سطح، بیش از آنکه یک عنوان تشریفاتی باشد، با موضوعاتی همچون امنیت کشور، سیاست خارجی، منافع ملی و مدیریت بحران ارتباط پیدا می‌کند.میراثی فراتر از یک عنواناگر قرار باشد کارنامه محسن رضایی در یک جمله خلاصه شود، شاید دقیق‌تر باشد که او را شخصیتی دانست که بخش مهمی از زندگی حرفه‌ای خود را در فاصله میان جنگ، سیاست و مدیریت راهبردی سپری کرده است. او از نسلی است که جوانی خود را در یکی از دشوارترین دوره‌های تاریخ جمهوری اسلامی گذراند و پس از جنگ نیز از عرصه عمومی کنار نرفت.

تاریخ ایران، تاریخ روزهای آسان نیست؛ تاریخ ملتی است که بارها در بزنگاه‌های بزرگ، میان تسلیم شدن در برابر فشار و ایستادن بر پای استقلال خود، راه دوم را انتخاب کرده است. امروز نیز ایران در برابر مجموعه‌ای از فشارهای اقتصادی و سیاسی خارجی قرار دارد. تحریم‌ها و محدودیت‌های بین‌المللی، بخش‌هایی از اقتصاد کشور را تحت تأثیر قرار داده و آثار آن در زندگی مردم، تجارت، تولید و ارتباطات کشور قابل مشاهده است.اما تحریم فقط یک ابزار اقتصادی نیست؛ در عرصه سیاست بین‌الملل، تحریم می‌تواند به ابزاری برای افزایش فشار و تغییر رفتار طرف مقابل تبدیل شود. همین مسئله باعث شده است که موضوع تحریم‌های ایران، سال‌ها یکی از محورهای اصلی مناقشه میان تهران و واشنگتن باشد.در چنین شرایطی، پرسش اصلی این نیست که فشار وجود دارد یا نه؛ فشار وجود دارد و آثار آن نیز واقعی است. پرسش مهم‌تر این است که آیا فشار خارجی می‌تواند اراده یک ملت برای حفظ استقلال خود را از بین ببرد؟پاسخ این پرسش را باید در تاریخ جست‌وجو کرد.ایران در طول تاریخ بارها با تهدید، جنگ، محاصره و دخالت قدرت‌های خارجی روبه‌رو شده است. هر دوره شرایط خاص خود را داشته، اما یک موضوع در بسیاری از این تجربه‌ها تکرار شده است: حساسیت

هوشنگ صالح‌راد: وقتی فشار بیشتر می‌شود اراده یک ملت محک‌تر می‌شود

مردم ایران نسبت به استقلال و تمامیت ارضی کشور.روایت مشهور «خاک می‌خوریم، اما خاک نمی‌دهیم» نیز در حافظه تاریخی ایرانیان به نمادی از همین نگاه تبدیل شده است؛ روایتی که فارغ از اختلاف‌نظر درباره جزئیات تاریخی آن، یک مفهوم روشن را منتقل می‌کند: تحمل سختی، برای حفظ سرزمین و استقلال، بخشی از تجربه تاریخی ملت ایران بوده است. البته سخن گفتن از مقاومت نباید به معنای نادیده گرفتن مشکلات مردم باشد.تحریم اقتصادی، یک مفهوم انتزاعی نیست. آثار آن می‌تواند در قیمت کالاها، دشواری تجارت، محدودیت‌های مالی، مشکلات تولید و فشار بر زندگی خانوارها نمایان شود. بنابراین هر سخنی درباره ایستادگی باید در کنار توجه جدی به معیشت و زندگی مردم مطرح شود.کشوری که می‌خواهد در برابر فشار خارجی ایستادگی کند، باید در داخل نیز قدرتمند باشد.اقتصاد قوی، تولید پایدار، دانش و فناوری، امنیت، انسجام اجتماعی و اعتماد عمومی، ستون‌های قدرت ملی هستند. بدون این عناصر، شعار مقاومت نمی‌تواند به تنهایی مشکلات یک کشور را حل کند.به همین دلیل، مقابله با فشار خارجی تنها در میدان سیاست خارجی اتفاق نمی‌افتد. بخشی از این مقابله در کارخانه‌ها، دانشگاه‌ها، مراکز علمی، شرکت‌های دانش‌بنیان، بازار و حتی در مدیریت درست منابع کشور شکل می‌گیرد.هرچه یک کشور توانمندتر و مستقل‌تر باشد، ابزارهای فشار خارجی نیز اثرگذاری محدودتری خواهند داشت.از سوی دیگر، جامعه ایران یک جامعه یکدست نیست. مردم ممکن است درباره سیاست‌های داخلی، عملکرد مسئولان و شیوه اداره کشور دیدگاه‌های کاملاً متفاوتی داشته باشند. این اختلاف‌نظرها بخشی از واقعیت جامعه است و نباید آن را با دشمنی با کشور یا بی‌تفاوتی نسبت به منافع ملی یکی دانست.اتفاقاً حفظ منافع ملی زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که جامعه بتواند در عین داشتن دیدگاه‌های مختلف، بر سر اصول بنیادینی مانند حفظ تمامیت ارضی و استقلال کشور به گفت‌وگو برسد.ایران امروز برای عبور از فشارها، بیش از هر چیز به توان داخلی، تصمیم‌گیری عقلانی، کاهش آسیب‌های اقتصادی و حفظ انسجام اجتماعی نیاز دارد.مقاومت اگر قرار است پایدار باشد، باید نتیجه‌اش در افزایش توان کشور دیده شود؛ در تولید بیشتر، وابستگی کمتر، اقتصاد مقاوم‌تر و زندگی امن‌تر و باثبات‌تر مردم.هیچ ملتی نباید برای اثبات استقلال خود، رنج مردمش را نادیده بگیرد. همان‌طور که هیچ فشار خارجی نیز نباید حق یک ملت برای دفاع از منافع و سرزمین خود را از بین ببرد.تاریخ ایران نشان داده است که این سرزمین روزهای بسیار سختی را پشت سر گذاشته و هر بار، راهی برای ادامه پیدا کرده است.امروز نیز مسئله اصلی، انتخاب میان ترس و شجاعت نیست؛ مسئله، ساختن کشوری است که آن‌قدر توانمند باشد که هیچ قدرت خارجی نتواند آینده‌اش را به جای مردمش تعیین کند.ممکن است فشارها ادامه پیدا کنند.ممکن است مسیر دشوار باشد.ممکن است هزینه‌هایی نیز پرداخت شود.اما یک اصل همچنان پابرجاست:ایران را نمی‌توان با فشار، از حق تعیین سرنوشت خود جدا کرد.این سرزمین متعلق به مردم ایران است و آینده آن نیز باید با اراده و منافع همین مردم ساخته شود.خاک می‌خوریم، اما خاک ایران را نمی‌دهیم.

هوشنگ صالح‌راد- دبیر جمعیت رزمنده مدافع انقلاب اسلامی استان خوزستان

استاندار خوزستان:

از ظرفیت وزارت تعاون برای توسعه خوزستان به‌کار گرفته می‌شود

استاندار خوزستان با اشاره به همراهی مجموعه‌ای از بخش‌های مختلف وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزیر در سفر به استان خوزستان گفت: از ظرفیت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای توسعه استان استفاده می‌شود. محمدرضا موالی‌زاده روز دوشنبه در حاشیه سفر وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به خوزستان، در گفت‌وگو با خبرنگاران اظهار کرد: سازمان فنی و حرفه‌ای، تامین اجتماعی، هلدینگ تاپیکو و مجموعه‌های مختلف وابسته به وزارتخانه و بانک‌ها در این استان هدف‌گذاری شده‌اند تا با استفاده از ظرفیت‌های موجود، مسیر توسعه خوزستان هموارتر شود. وی با تاکید بر اینکه نگاه به استان در راستای توسعه و رفع مشکلات مردم است افزود: تلاش می‌کنیم نتایج این اقدامات به‌صورت ملموس در زندگی مردم آبادان، خرمشهر و سراسر استان خوزستان قابل مشاهده باشد. موالی‌زاده ادامه داد: مجموعه‌های مختلفی از سازمان‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خوزستان فعال هستند و برای هر بخش وظایف مشخصی تعیین شده است که با هدف‌گذاری انجام‌شده، توسعه استان و رفع مشکلات مردم در آبادان، خرمشهر و سایر مناطق استان دنبال می‌شود. استاندار خوزستان گفت: توسعه بیشتر استان با استفاده از ظرفیت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی و مجموعه‌های وابسته به این وزارتخانه در دستور کار قرار دارد. موالی‌زاده اظهار کرد: هدف‌گذاری انجام‌شده برای هر بخش، زمینه‌ساز بهره‌مندی مردم از دستاوردهای توسعه‌ای در حوزه‌های اشتغال، تامین اجتماعی، آموزش فنی‌وحرفه‌ای و سرمایه‌گذاری خواهد بود. ادای احترام به مقام شهید تنگسیری، آغاز اجرای طرح توسعه پالایشگاه روغن‌سازی آبادان و امضای چند تفاهم‌نامه، بازدید از شرکت کشتی‌سازی اروندان، حضور در نشست فعالیت‌های تجاری و اقتصادی شهرستان‌های آبادان و خرمشهر و بازدید از پایانه مرزی شلمچه از برنامه‌های وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سفر به آبادان و خرمشهر است.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی خبر داد؛

تغییر روال پرداخت سوابق بیمه‌ایِ کارگران بدون شکایت

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از طرح جدید دولت برای تسهیل به‌روزرسانی سوابق بیمه‌ای کارگران خبر داد و، اعلام کرد که با اصلاح مقررات، کارگران دیگر نیازی به شکایت علیه کارفرما برای دریافت سوابق خود نخواهند داشت. احمد میدری، دوشنبه ۶ مهرماه، در نشست با فعالان اقتصادی شهرهای خرمشهر و آبادان در منطقه آزاد اروند، با گرامیداشت هفته دفاع مقدس و یاد رزمندگان، اظهار کرد: ما این جنگ را مدیون تدبیر کسانی هستیم که در خفا، سال‌ها نیروی مقاومت کشور را شکل دادند. کشوری که در پایان جنگ تحمیلی با یک تکنولوژی وابسته حداکثر می‌توانست ۵۰ کیلومتر در خاکش دشمن را هدف قرار دهد اما امروز چند هزار کیلومتر را می‌تواند مورد اصابت قرار دهد. وی افزود: امروز نیز برای تغییر وضعیت اقتصادی از شکست حصر آبادان به شکست محاصره اقتصادی نیازمند همین رویه و همین خلاقیت‌ها هستیم. پیروزی در صحنه جنگ حاصل نشد مگر با همدلی، همراهی و یک‌صدایی همه مردم ایران و ان‌شاءالله در این عرصه هم قادر خواهیم بود به توفیقات بزرگ دست پیدا کنیم. میدری گفت: در این سفر، مجموعه‌ای از بخش‌های مختلف وزارتخانه از جمله سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، سازمان تأمین اجتماعی، تاپیکو، بانک توسعه تعاون و بانک رفاه کارگران ما را همراهی می‌کنند و برای هر کدام از بخش‌ها ماموریتی مشخص شده است. این هدف‌گذاری نشان می‌دهد نگاه ما به استان خوزستان، نگاهی در جهت توسعه استان و حل مشکلات مردم آبادان و خرمشهر است. وی در خصوص کارت بازرگانی شرکت‌ها، بیان کرد: کارت بازرگانی شرکت‌هایی که در چند شهر فعالیت می‌کنند، از جایی که بیشترین فعالیت را دارند صادر می‌شود. مثلاً پتروشیمی فناوران که در آبادان کار می‌کند، کارت بازرگانی‌اش در آبادان است. آبادان و خرمشهر همیشه دو شهر همراه بوده‌اند و این دسته از شرکت‌های منطقه‌ای که در چند شهر کار می‌کنند، این کار را در همین شهر انجام می‌دهند. وی با اشاره به حساب‌های بانکی شرکت‌ها، گفت: از ابتدای دوره وزارت اعلام کردم حساب‌های شرکت‌های مشمول را رصد می‌کنیم. یعنی اینکه حساب بانکی آن‌ها به همان شهرها منتقل می‌شود که عمدتاً متمرکز بر بانک رفاه کارگران و بانک توسعه تعاون است و هر چند وقت این کار انجام می‌شود. موارد دیگر را نیز به مدیران مربوطه تذکر می‌دهم. میدری در ادامه با اشاره به خرید از داخل، گفت: یکی از اقداماتی که در مجموعه شرکت‌های خودمان توسعه داده‌ایم، خرید از داخل است و ان‌شاءالله ابن موضوع با جدیت پیگیری خواهد شد. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی اظهار کرد: مطالبات بررسی و پرداخت می‌شود. در مورد سوابق بیمه‌ای، افرادی هستند که چهار، پنج ماه در طول چند سال گذشته بیمه‌شان رد نشده است. مقررات فعلی به این شکل است که فرد باید علیه کارفرما شکایت کند و شکایت او اثبات شود، سپس کارفرما با جرائم پرداخت کند. وی افزود: پیشنهاد اصلاح این مقررات در هیئت‌مدیره تصویب شده و اجرایی می‌شود تا فرد بدون شکایت علیه کارفرما بتواند سوابق خود را به‌روزرسانی کند و آن مبلغ را بپردازد. حدود ۹ میلیون نفر در ماه انفصال سوابق بیمه‌ای دارند و این کار می‌تواند برای خیلی از کارگران رضایت‌بخش باشد و دیگر شکایتی لازم نباشد. میدری با اشاره به آیین‌نامه ارسالی به دولت، گفت: درخواست کردیم تا بتوان ۶۰ درصد جرائم را به‌طور یکسان برای همه کارفرمایان مشمول بخشودگی کنیم.